

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 70) ได้จำนวน ผู้บริหารสถานศึกษา 22 คน และครูผู้สอน 296 คน รวมจำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉย ตามลำดับ
2. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษารองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การให้รางวัลตามสถานการณ์ และการบริหารแบบวางเฉย ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวิสัยทัศน์ มีความเฉลียวฉลาด มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับอัมพร อิศวรารักษ์ (2548 : 69) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกาญจนา สิริวงศาพรรณ (2550 : 180) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับฉันทยานุช สุธาดี (2553 : 180) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก

2. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งส่งเสริมและประสานความร่วมมือจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับขุณานนท์ สงวนแก้ว (2549 : 70-73) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับศิริวรรณ พูลสมบัติ (2548 : 116) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิรวรรณ เล่งพานิชย์ (2551 : 101-102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีภาวะผู้นำที่จะนำองค์กรพัฒนางาน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารและการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จาก สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วางแผนงานและจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

การบริหารจัดการและการเรียนการสอน ส่งเสริมและประสานความร่วมมือจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ตลอดจนแต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับทฤษฎีวรรณ พูลสมบัติ (2548 : 102) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทำงานร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชาในการกำหนดเป้าหมาย และหลักเกณฑ์ความสำเร็จของงาน พร้อมทั้งให้รางวัล เสริมแรง ยกย่องชมเชย เป็นการตอบแทน เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาทำงานประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล คอยสังเกตผลการปฏิบัติงาน ไม่พยายามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำงาน ถ้าไม่มีข้อบกพร่อง หากมีข้อบกพร่องผู้บริหารสถานศึกษา จะคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ถูกต้องเพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาดนั้นจึงทำให้ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบเต็มรูป ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ภาวะผู้นำ การแลกเปลี่ยน ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในข้อที่ระบุไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่พยายามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา ถ้าไม่มีข้อบกพร่อง ซึ่งความเป็นจริงแล้วผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของความสำเร็จ

สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา หรือการติดตามนิเทศอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันข้อบกพร่องของการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการสอนและพัฒนาผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย และขอความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21